

SVEICAM!

**Kamēr tev rokas ir saulē, steidzies glāstīt un dot;
Kamēr tev acis ir saulē, steidzies savus mīļos uzlūkot;
Kamēr tev sirds ir saulē, tu nebūsi dzīvē lieks,
Kamēr vien tevī saule, mūžs tevi nesalieks.**

Latvijas avīzes rīkotajā gadskārtējā konkursā noslēguma pasākumā „Radoša sieviete Latvijā” kā laureāte tika nominēta Kuldīgas rajona **Rendas pagasta „Zāgeru” saimniece IGITA KOCIŅA.**

Veiksmi, izturību un laiku arī sev!
LBLA padome.

Mācās bioloģiskās lauksaimniecības konsultanti.

Leonardo da Vinci Pilotprojekts LT/04/B/F/PP-171000 „Apmācības programmas izveide bioloģiskās lauksaimniecības speciālistiem” (līguma Nr. 2004-171000-P8).

Šī Leonardo da Vinči projekta mērķis ir sagatavot apmācību programmu bioloģiskās lauksaimniecības speciālistiem, kuri šobrīd Latvijā nebūt nav pārpilnībā; arī tiem, kas jau strādā šajā jomā nepieciešams gūt jaunas atziņas un idejas. Bioloģiskā lauksaimniecība tāpat kā citas tautsaimniecības nozares attīstās, arī tajā nepieciešamas jauns laikmetīgas tehnoloģijas.

Sadarbības partneri projektā ir Baltijas valstu (Lietuvas, Latvijas un Igaunijas) lauksaimniecības augstskolu zinātnieki un mācību spēki, un šo valstu lauku konsultāciju dienestu speciālisti.

Projekta ietvaros notika mācību brauciens uz Hohenheimas lauksaimniecības universitāti Štutgartē , Vācijā Bādenes-Virtenbergas zemē no 25.-29. aprīlim 2005. gadā, tā mērķis bija iepazīties ar bioloģiskās lauksaimniecības konsultantu darbu un apmācības sistēmu šajā Vācijas pavalstī.

LLKC braucienā pārstāvēja Ārija Rudlapa, Kuldīgas Lauku konsultāciju biroja vecākā speciāliste bioloģiskajā lauksaimniecībā, un Armands Krauze, biškopības speciālists no Latvijas Lauksaimniecības universitātes.

Mācību brauciens un tajā paredzētie semināri notika saskaņā ar iepriekš sastādīto pasākuma programmu un tika ievēroti ar vācisku precizitāti.

Pēc vēsā un pelēkā Latvijas aprīļa bija patīkami ieraudzīt pavasarīgo Dienvidvācijas ainavu ar zaļu zāli, ziedošajiem ziemas rapšu laukiem, kā arī krāšņi ziedošas magnolijas Hohenheima universitātes parkā.

25. 04. Semināra 1. diena, atklāšana Katoļu Akadēmijā Plinigenē.

Projekta koordinators Vilfrīds Veilers iepazīstināja semināra dalībniekus ar Vācijas izglītības sistēmu un profesionālo apmācību.

Dr. Sabine Cikeli iepazīstināja ar apmācības programmām bioloģiskajā lauksaimniecībā Hohenheimas lauksaimniecības universitātē, kas ir praktisko zinātņu universitāte. Izglītības programmas veidotas, kā apmācība vidi saudzējošās tehnoloģijās. Gan pētījumi, gan mācību programmas tiek veidotas ar domu, ka bioloģiskā lauksaimniecība nav sastingusi, par 100 gadiem atpalikusi saimniekošanas metode, bet gan moderna un dinamiska nozare, kurai tiek piedāvātas laikmetīgas, vidi saudzējošas tehnoloģijas un to ieviešanas metodes.

26. 04. Nākoša diena sākās ar vizīti Kupfercella Lauksaimniecības un mājas ekonomikas akadēmijā, kas ir valsts lauksaimniecības skola , kurā zināšanas lauksaimniecībā un uzņēmējdarbībā apgūst nākošie saimniecību vadītāji. Apmācība notiek 2 līmeņos. Māca tikai profesiju. Audzēkņu vidējais vecums 18-22 gadi. Šobrīd skolā mācās 84 audzēkņi. 1. līmeņa beidzēji var vadīt ģimenes saimniecību, apmācību ilgums šajās programmās 3 gadi. Skola specializācija - lopkopības nozares. Mācību laiks skolā no 1. novembra-30. martam. Pārējais apmācību laiks saimniecībā, gan skolas mācību saimniecībā, gan audzēkņu vecāku saimniecībās. 2 dienas mēnesī, arī vasarā, ir teorētiskās nodarbības, notiek mācību ekskursijas. Lai

veicinātu jauniešus apgūt svešvalodas, skola piedalās apmaiņas programmās ar līdzīgām lauksaimniecības skolām citās Eiropas valstīs. Apmācības balstās uz situāciju analīzi, stipro un vājo pušu novērtēšanu. Vasarā tiek praktizēta tāda apmācību forma, kā apmācāmo grupas izbraukums uz audzēkņu vecāku saimniecībām kopā ar pasniedzēju, kur notiek reālas situācijas novērtēšana un analīze. Apmācība cieši saistīta ar praktisko darbu saimniecībā.

2. līmeņa apmācībā jaunie lauksaimnieki iegūst lauksaimniecības meistara diplomu, kas dod tiesības savā saimniecībā mācīt jaunos fermerus, tā iespējama tikai pēc 2 gadu praktiska darba.

Tā kā skolā mācās audzēkņi no bioloģiskajām saimniecībām tad apmācībā iekļauta arī vidi saudzējošu tehnoloģiju apgūšana un citas ar bioloģisko saimniekošanu saistītās lietas.

Skola konsultantus neapmāca, taču Švābu - Halles apgabala lauksaimniecības konsultanti ziemā skolā strādā kā pasniedzēji. Tas ļaujot konsultantiem būt zinošiem par zemnieku problēmām un veicina arī pieprasījumu pēc konsultantu pakalpojumiem.

Lauksaimnieku profesionālā apmācība veidota saskaņā ar apvidus tradīcijām. Saimniecību manto vecākais dēls, kurš arī apgūst saimniecības vadītājam nepieciešamās zināšanas un prasmes. Pārējie bērni meklē nodarbošanos ārpus saimniecības, tā var būt arī profesija saistīta ar lauksaimniecību. Parasti lauksaimniecības zinības universitāte apgūst jaunākie bērni.

Skolas direktors atzīst, ka tam ir pozitīvās puses, jaunieši ir motivēti mācīties profesionālās lietas, taču nav ieinteresēti apgūt svešvalodas, jo viņu nākotne ir saistīta tikai ar saimniecību.

Skolas nosaukums ir par godu muižniekam von Kupfercellam, kurš jau 18 gadsimtā rūpējies par zemnieku izglītošanu.

Nākošā vizīte rajona Lauksaimniecības konsultāciju birojā Ilshofenā. Bādenes- Virtembergas pavalstī, pie kura pieder arī šis rajons, konsultantu darbu apmaksā pavalsts, to algas 50 % veido pavalsts finansējums, 50% zemnieku maksājumi, biroja uzturēšanas un ceļa izdevumus sedz pavalsts finansējums. Dienests šādā veidā darbojas no 1989. gada. Ar bioloģiskajiem lauksaimniekiem strādā 47 konsultanti pavalstī. Tie strādā grupās pa nozarēm. Piena lopkopība, cūkkopība, augkopība, augļkopība, dārzenkopība. Konsultantu grupas veido uz vairākiem mēnešiem. Konkrētajā apgabalā ar bioloģiskajiem lauksaimniekiem strādā 7 konsultantu grupas. Saimnieku maksājumi konsultantiem atkarīgi no saimniecību lieluma. Augkopības saimniecības maksā 15,5 eiras/ ha, piena lopkopības saimniecības 13 eiras/ha par zālāju platību, gaļas lopu saimniecība 10 eiras/ha par zālāju platību. Vācijas bioloģiskie lauksaimnieki var saņemt ES atbalstu līdz 500 eirām/ha. Taču pastāv arī iespēja saņemt vēl citus ar vides saudzēšanu saistītus atbalsta maksājumus, kuru piesaistīšanu konkrētai saimniecībai palīdz sagatavot konsultanti.

Pēc tam „Demeter” apvienības piena lopkopības saimniecības apmeklējums. 86 slaucamās govīs, ganītas netiek. Govīs kūti tiek turētas nepiesietas, pastaigu laukumu izmēri ir atbilstoši Regulas 2091/92 prasībām. Lopiņu pamatbarība ir skābbarība, ko gatavo no zāles un no rudziem; rudzi tiek audzēti arī zaļmasai. Īsās vizītes laikā redzamas nepiesietās turēšanas ēnas puses. Drošākās un spēcīgākās govīs, izmantojot nelielo apjukumu, kas rodas svešinieku bariņam parādoties, kūti steidzīgi apēd nolikto barību, bailīgākās paliek skatoties. Govju purnus rotā plastmasas riņķi, lai atturētu tās no piena izzišanas. Lai dažādotu govju vienveidīgo ikdienu, pastaigu laukuma malā novietota rotējoša tīrāmā birste koši oranžā krāsā; govīs to labprāt arī izmanto.

No mēsliem ražo biogāzi; enerģijas iegūšanai izmanto arī saules baterijas. Ar elektroenerģiju un siltumenerģiju saimniecība sevi pilnībā apgādā. Saimniecība izmanto konsultantu pakalpojumus. Uz jautājumiem par augu sekām konsultants atbildēja labāk nekā saimnieks. Pēc Demeter standartiem saimniecība strādā jau 48 gadus.

Pēdējā ekskursija bija Švābu - Halles ražotāju grupas biroja, zemnieku tirdziņa un lopkautuves apmeklējums. Fermu īpašnieku grupa izveidojusi gaļas pārstādes uzņēmumu, kautuvi cūkām, zemnieku tirdziņu. Tirgū apvienība iziet ar īpašu produktu, Švābu -Halles prēmēto cūkgaļu. Īpaša cūku šķirne tiek barota ar barību, kurā nav ĢMO, kā arī ievērojot īpašas labturības prasības. Apvienībā nav tikai bioloģiskās saimniecības. Uzņēmums izveidots un veiksmīgi darbojas bez valsts un Eiropas Savienības atbalsta, ko vairākkārt uzsver vadītājs Fricis Volfs.

27. 04. Trešā semināra diena sākās ar Hohenheimas lauksaimniecības universitātes izmēģinājumu saimniecības apmeklējums Kleinkofenā. Mācību saimniecība ir Demeter ferma, tajā ir augkopības un

aitkopības nozares, tā nemaksā par sertifikāciju taču nesāņem arī ražotājiem domātos maksājumus. Tiek veikti augseku izmēģinājumi. Meklētas iespējas kā labāk nodrošināt augsni ar fosforu (biosuperfosfāts) un sēru, iekļaujoties atļauto līdzekļu sarakstā. Dabiskie, fosfātus saturošie, ieži tiek apstrādāti ar humīnvielām un mikrobioloģiskajiem preparātiem. Mācību fermā studenti var iepazīties ar biodinamisko preparātu sagatavošanu un lietošanu. Redzama muca, kurā sagatavo smidzināmos preparātus, kā arī mūsu biodinamiskajiem zemniekiem pazīstamais preparātu gatavošanas un lietošanas kalendārs.

Tālākā semināra darbība notika Katoļu akadēmijā stingri saskaņā ar programmu. Interesantākais bija profesora Beka referāts par bioloģiskajām saimniecībām piemērotu lopu mītņu celtniecības principiem. Interesanta un aktuāla tēma arī Latvija. Pastāv iespēja kontaktēties un nodibināt sakarus ar profesoru, izmantojot projekta kontaktus.

28.04. Vācijas Bioloģisko lauksaimnieku apvienības „Bioland” apmeklējums. Tās biedri ir lauksaimnieki no 9 dažādām bioloģisko lauksaimnieku apvienībām ar dažādām preču zīmēm, tai skaitā arī Demeter, ECovin u.c.. Apvienība ir politiski un ideoloģiski neatkarīga. Apvienība ir izstrādājusi savus standartus ražotājiem un pārstrādātājiem. 2005. gadā tajā ir 4502 biedri. 700 pārstrādes uzņēmumi dažādiem produktu veidiem, tikai pārtikai. Apvienībai „BIOLAND” ir arī savi konsultanti, kuru atalgojumu daļēji nodrošina no biedru naudām, daļēji no valsts atbalsta. Apvienības konsultantiem ik gadus valsts apmaksā 10 dienu ilgas apmācības.

Nākošais apmeklējuma objekts ir bioloģisko uzņēmumu sertifikācijas organizācija ABCert. Tā novērtē bioloģisko saimniecību atbilstību standartiem, uzrauga preču zīmju lietošanu. Sertifikācijas organizācijas finansējums ir tikai pašu peļņtie līdzekļi par sniegtajiem pakalpojumiem. Tajā strādā 30 patstāvīgi darbinieki, taču ir arī nepilnā laika inspektori, kuri var būt arī konsultanti, taču sertificēt tie drīkst tikai tajos apgabalos, kur nekonsultē. Sertifikācijas organizāciju darbu var kontrolēt 15 dažādas valsts un pavalsts iestādes.

Dienas nobeigumā- Bioland apvienības saimniecības apmeklējums Eslingerē, kura specializējusies dārzenkopībā un vīnkopībā. Fermas apsaimniekotie zemes gabali atrodas dažādās vietās. Pie mājas praktiski ir tikai segtās platības un augļu koki nelielā platībā, kā arī ilggadīgie dārzeni.. Blakus saimnieka rabarberu laukam jauna daudzdzīvokļu māja ar tumsnējiem iedzīvotājiem, iebraucējiem. Pilsētiņas problēma ir augsnes erozija. Gadsimtiem ilgi koptajā nogāze noslīd auglīgais augsnes slānis. Arī bioloģiskā zemnieka vīna dārzs atrodas šajā apdraudētajā teritorijā.

Štutgartes apkārtnē pārsteidz ar blīvo apbūvi un apdzīvotību, kā arī dzīvo lielceļu tīklu. Bieži novērojama aina ir ferma ciematiņa vidū. Uz jautājumu, kāpēc saimniekam atļauj turēt mājlopus apdzīvotā vietā, mums atbild, ka ciemats ir izaudzis apkārt saimniecībai. Vērojot turienes ainavu, grūti ieraudzīt, cilvēka nepārveidotus stūrīšus, pat koki mežā sastādīti rindās. Pie koptajām ģimenes mājiņām neredz mums tik ierastās dārzeņu dobes un ogulāju rindas. Daļēji tas izskaidrojams ar tradīcijām, daļēji ar augsto zemes cenu. Manai acij, kas pieradusi pie Latvijas mežainajiem plašumiem, šķiet gandrīz neiespējami ražot bioloģiskos produktus, jo pastāv liels piesārņojuma risks no blakus esošajām intensīvajām saimniecībām, blīvā ceļu tīkla, rūpnīcām. Taču arī parastā pārtikas veikalā atrodami produkti, kas marķēti ar bioloģisko pārtikas produktu zīmi. Brīvi nopērkami dažādi graudaugu un piena produkti, tējas, dārzeni. Arī mūsu apmešanās vietas brokastu galdu rotā piena trauks ar uzrakstu, ka tas ražots bioloģiskā saimniecībā. Produktu pieprasījumu diktē ēšanas tradīcijas. Hohenheimas universitātes studentu ēdnīca pārsteidz ar daudzveidīgo salātu piedāvājumu, pazīstami un nepazīstami dārzeni, dziedētas sēklas u. c..

Mūsu ražotāji, ieraugot veikalu plauktus, noteikti sacītu, kaut pie mums būtu tāds pieprasījums pēc bioloģiski ražotiem produktiem! Vācieši noteikti priecātos par mūsu plašajiem laukiem, kuru tuvumā nav acīm redzamu piesārņojuma objektu. Man likās, ka Latvijas govīs, kuras kaut arī piesietas ķēdē, bet saimnieka vairākkārt dienā apmeklētas ir laimīgākas, nekā vācu „Demeter” govīs visu laiku nīkdamas kūtī un pastaigu laukumos. Redzot šo vidi, kļūst saprotamas arī regulā 2092/91 definētās prasības. Cerams, ka topošā mācību programma izdosies - ievērojot turienes apstākļus, kas varbūt ir Baltijas tuva nākotne, un arī patreiz mūsu samērā tīro vidi un labos priekšnosacījumus bioloģiskās lauksaimniecības attīstībai. Kuldīgas LKB bioloģiskās lauksaimniecības speciāliste Ārija Rudlapa.